

**Teollisuus
liitto**

**Talouden ja
työllisyyden näkymät
syyskuu 2024**

Tutkimusyksikkö 12.9.2024

Ristiriitaisia lukuja ja merkkejä paranevasta suhdanteesta

Työllisyysluvut sahaavat suhdanteen perässä

Diapaketin sisältö:

1. Talouden ja teollisuuden tilanne

- BKT on kääntynyt varovaiseen kasvuun (diat 3–7)
- Inflaatio ei ole enää ongelma Suomessa (dia 8)
- Palkkakierros on alkamassa (dia 9)
- Teollisuuden trendikuvaajat (diat 10–11)

2. Työllisyyden kehitys

- Työllisyys Suomessa (diat 12–15)
- Työttömyyden alueelliset erot (dia 16)

3. Teollisuusliiton jäsenten työllisyyden kehitys

- Jäsenten työllisyystilanne (diat 17–21)
- Työttömyys ja lomautukset liiton sopimusaloilla (diat 22–23)

4. Suhdannenäkymät

- Talouden käänne on laaja-alainen (diat 24–26)

5. Liitteet: Suhdannekuvat (diat 27–31)

Teollisuus liitto

1. Talouden ja teollisuuden tilanne syyskuussa 2024

Timo Eklund

Suomen talous on kääntynyt kasvuun

Toistaiseksi kyseessä on varovainen nousu vaikean loppuvuoden 2023 jälkeen

Työllisyys ei ole kohentunut

- Ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana talouden kokonais-tuotanto kääntyi kasvuun heikon loppuvuoden jälkeen. Vuosimuutos on kuitenkin pysynyt miinuksella, sillä alkuvuosi 2023 oli suhteellisen vahva.
- Teollisuuden uusien tilausten arvo ei ole kääntynyt selkeään nousuun yksittäisistä suurkaupoista huolimatta. (TK 10.9.) Turun telakan 1,5 miljardin euron tilaus ei vielä näy tilastoissa.
- Maailmantalouden ja euroalueen elpyminen heijastui jo varovaisesti Suomen teollisuuteen.
- Teollisuuden työntekijöiden reaali-palkat nousivat vuodessa pari prosenttia (2024/Q2). Säännöllisen työajan ansioiden vuosimuutos oli +3,7 %. Kuluttajahinnat nousivat +1,6 %.
- Romahtanutta ostovoimaa on kiritty takaisin. Palkansaajien reaali-ansiot ovat Suomessa silti -5,4 % alemmat kuin huipulla 2021/Q2. (TK 26.8)
- Työllisyys heikkeni: työttömänä oli heinäkuussa merkittävästi enemmän (+17,5 %) kuin vuotta aiemmin. Työllisten määrä kasvoi heinäkuussa (+2,1 %) edellisvuodesta.

Teollisuus:

Ristiriitaisia merkkejä teollisuuden lähiaikojen näköymistä

Teollisuusliiton suhdannekyselyn mukaan teollisuustuotanto ei ole lähtenyt kasvuun

Heinäkuun 2024 tunnuslukuja* (TK 10.9.2024):

- Tuotanto kasvoi kesäkuusta: kuukausimuutos +1 %. Vuosimuutos +4 %. (Ks. 10. dia)
- Uusien tilausten arvon (€) muutos: kuukausimuutos -9 % ja vuosimuutos -4 %. (Ks. 11. dia)
- Heinäkuussa teollisuuden tuottajahintojen kuukausimuutos 0 % ja vuosimuutos +1 %. (TK 26.8.)
- Tavaraviennin määrä väheni voimakkaasti tammi-kesäkuussa. Vuosimuutos: -5 %. (Ks. diat 28–29) Palveluvienti sitä vastoin kasvoi. (TK 4.9.)
- EK:n luottamusindikaattorin mukaan teollisuustuotanto kasvaa lähikuukausien aikana. (EK 27.8.)
- Teollisuusliiton suhdannekysely (3/2024) antaa tuotannosta vaisumman kuvan. Tutkimusyksikkö kysyi elokuussa pääluottamusmiehiltä tilannetta työpaikoilla, vastaus saatiin 828:lta.
- Suhdannekyselyn mukaan suhdanne vaikutti paranevan kesällä. Tuotannon ennakoitaan vähenevän jälleen syksyllä.

*Luvut ovat kausitasoitettuja

Ennusteet:

Ennusteet ovat pysyneet ennallaan viime kuukaudet

Kasvu kiihtyy ensi vuonna

Suomi	2024e	2025e
Kokonaistuotanto (BKT)	-0,4 %	+1,6 %
Teollisuustuotanto	-0,7 %	+2,2 %
Vienti	-0,9 %	+3,6 %

Talouden ennusteita:

- Tutkimusyksikkö on vetänyt yhteen eri ennustelaitosten* arviot.
- Ennusteissa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta suuntaan tai toiseen.
- Kokonaistuotanto (BKT) alenee tänä vuonna vuositasolla, vaikka alkuvuoden kasvu on ylittänyt odotukset.
- Vienti kasvaa vuonna 2025 voimakkaasti.

* Lähteet: Nordea, Danske Bank, OP, Valtiovarainministeriö, Suomen Pankki, Handelsbanken. Ennusteet ilmestyneet 22.5.–4.10.2024.

Teollisuusliiton suhdannekysely (3/2024):

Teollisuuden vaikeudet jatkuvat lähikuukausien aikana

Kesällä näytti jo paremmalta mutta syksystä odotetaan vaikeaa

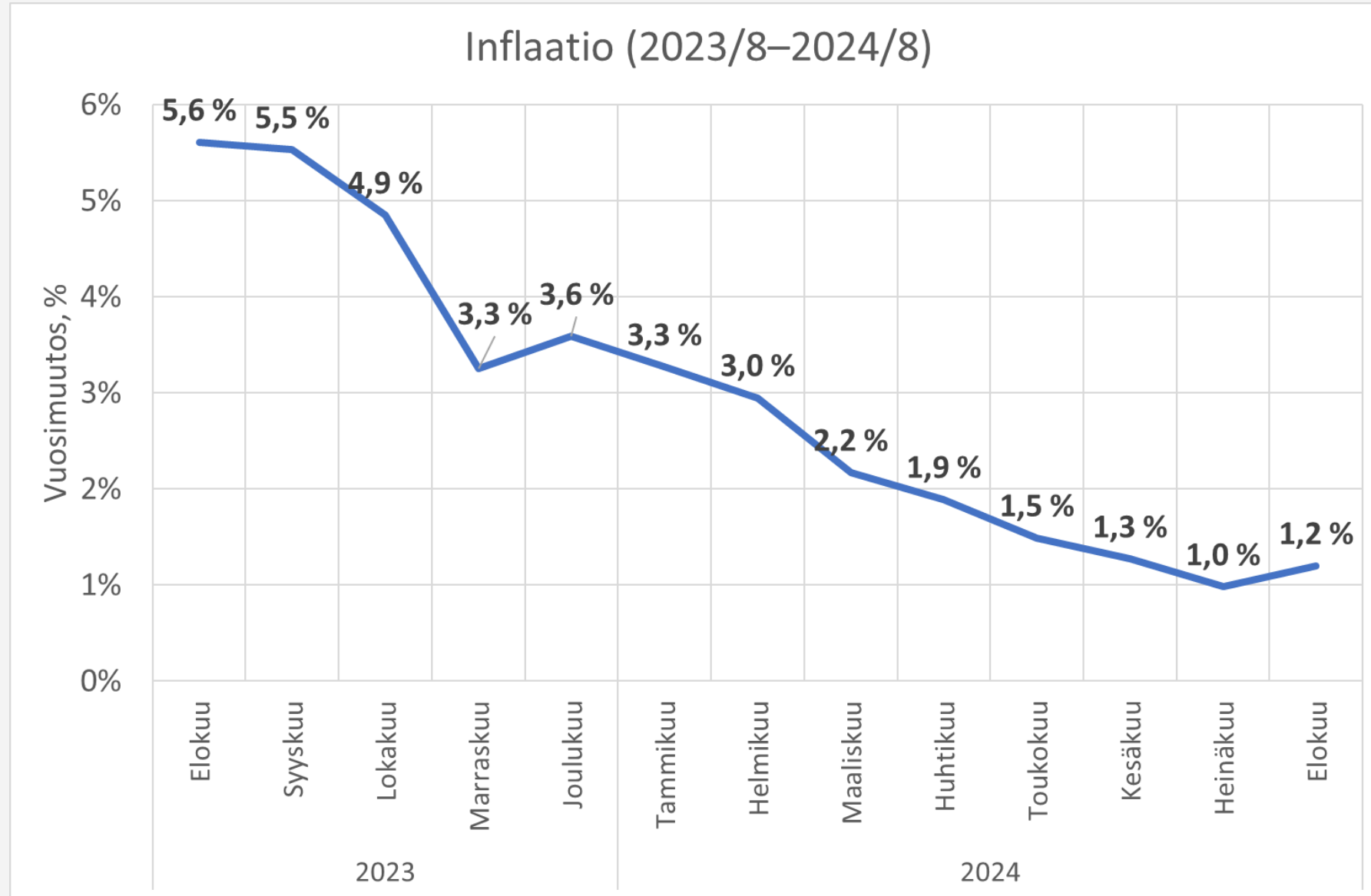
1. Metalliteollisuuden tilanne jatkuu vaikeana.
 - Monissa suurissa yrityksissä ei ole tapahtunut käännettä parempaan.
 - Heikon ajanjakson pitkittyminen saattaa johtaa väen vähentämiseen. Valmetin muutosneuvottelut eivät ole jäämässä ainoiksi suurten yritysten kohdalla.
2. Samoin kemianteollisuudessa näkymät ovat heikenneet.
 - Kesällä näytti jo paremmalta. Tuotanto kasvoi useimmilla työpaikoilla, mutta syksyllä tuotannon odotetaan kääntyvän laskuun uudelleen.
3. Puutuoteteollisuuden suhdannetilanne on yhä vaikea.
 - Erot yritysten välillä ja jopa yritysten sisällä suuria. Joukossa on menestyviä yrityksiä. Osa yrityksistä on jo pitkän aikaa ollut vaikeuksissa.
 - Lomautuksia paljon ja muutosneuvotteluita käydään yhä runsaasti.

Elokuussa toteutettuun suhdannekyselyyn vastasi 828 pääluottamusmiestä. Vastausprosentti oli hyvä, 44 %.

Inflaatio:

Inflaatio ei ole enää ongelma Suomessa

Syyskuusta alkaen arvonlisäveron korotus kiihdyttää inflaatiota

Palkkakerros on alkamassa

Ostovoiman romahdus on mahdollista kuroa umpeen parin vuoden aikana

Kilpailijamaissa palkankorotukset korkeita

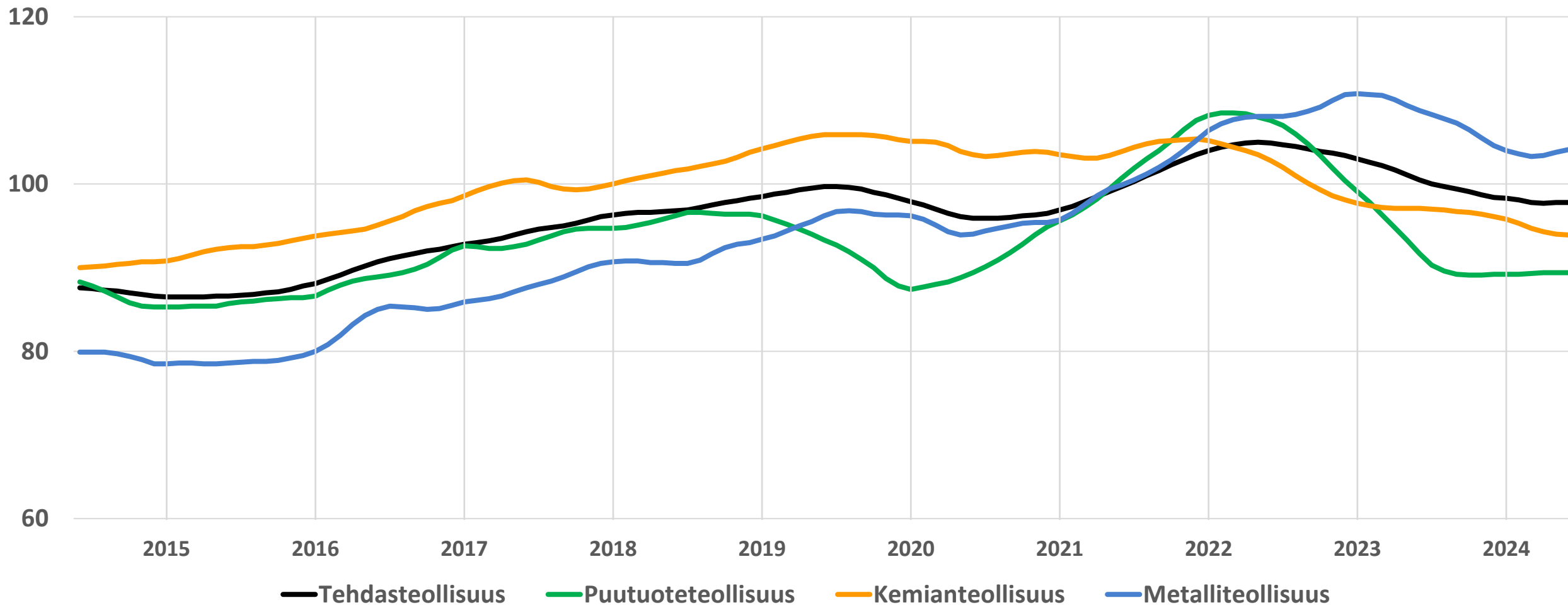
- Kilpailukyky on kunnossa, joten katseet on mahdollista suunnata ostovoimaan.
- Ostovoima alkoi laskea vuonna 2021. Jos se halutaan palauttaa romahdusta edeltäneelle tasolle, tulee ansioiden nousta kilpailukykyä säilyttävää tasoa enemmän. Ostovoiman palauttaminen on yksi suurista kysymyksistä työmarkkinoilla.
- Ennusteista voi laskea, että kilpailukyky säilyy ennallaan, jos ansiotaso nousee noin +3 % molempina vuosina 2025 ja 2026.
- Laskelman taustalla olevat ennusteet ovat epävarmoja. Varsinkin tuottavuuden ennustaminen on osoittautunut vaikeaksi.
- Suhdannetilanne on paranemassa ja vienti elpymässä. Suhdannetta ei voi kuitenkaan pitää erityisen hyvänä. Taloudessa lähestytään normaalitilannetta monien kriisien jälkeen.
- Kilpailijamaissa palkankorotukset ovat olleet korkeita. Myös vuonna 2025 palkat nousevat nopeasti ainakin teollisuudessa.
- Yritysten kannattavuus on tippunut nopeasti huipputasolta.

Teollisuuden tuotannon määrän kehityksen trendi (2014/7–2024/7)

Teollisuuden volyymi-indeksi kuvaa yritysten tuotannon määrän kehitystä. Tuotteiden hintakehitys (€) ei vaikuta indeksin arvoihin.

Indeksi kuvaa tuotannon määrän suhteellista muutosta. Kunkin kuukauden indeksipisteluku ilmoittaa, mikä osuus (%) tuotannon määrä on vuoden 2021 tuotannon määrästä. Indeksi kertoo miten tuotanto on muuttunut. Sen sijaan se ei kerro millä toimialalla tuotanto on suurinta.

Indeksi (2021=100)

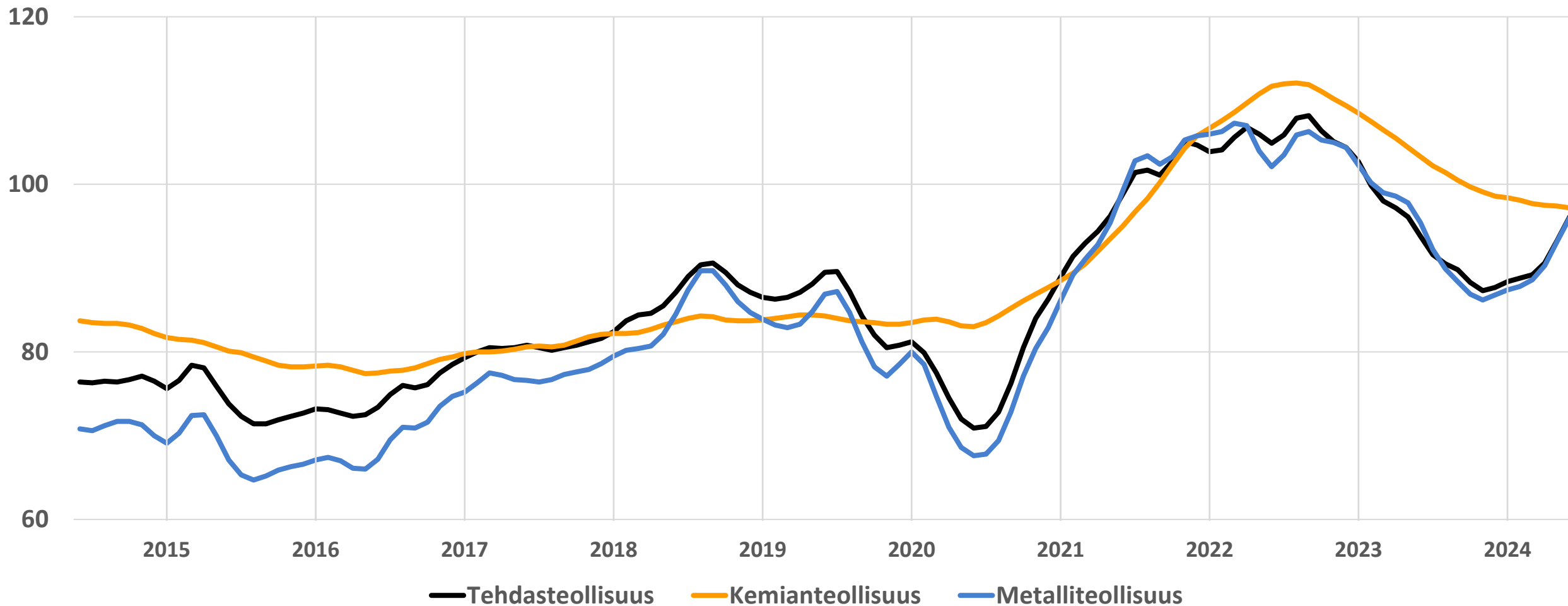

Teollisuuden uusien tilausten arvon kehityksen trendi (2014/7–2024/7)

Kuvio kertoo yritysten uusien tilauksien arvon kehityksen niiden hyödykkeiden ja palveluiden osalta joiden tuotanto on tarkoitettu tapahtuvan Suomessa sijaitsevalla toimipaikalla.

Indeksi kuvaa suhteellista muutosta kullakin toimialalla. Kunkin kuukauden indeksipisteluku ilmoittaa, mikä osuus (%) uusien tilausten määrä on vuoden 2021 tilausten määrästä. Indeksi kertoo miten tilausten arvo on muuttunut. Sen sijaan se ei kerro millä toimialalla tilausten arvo on suurin.

Indeksi (2021=100)

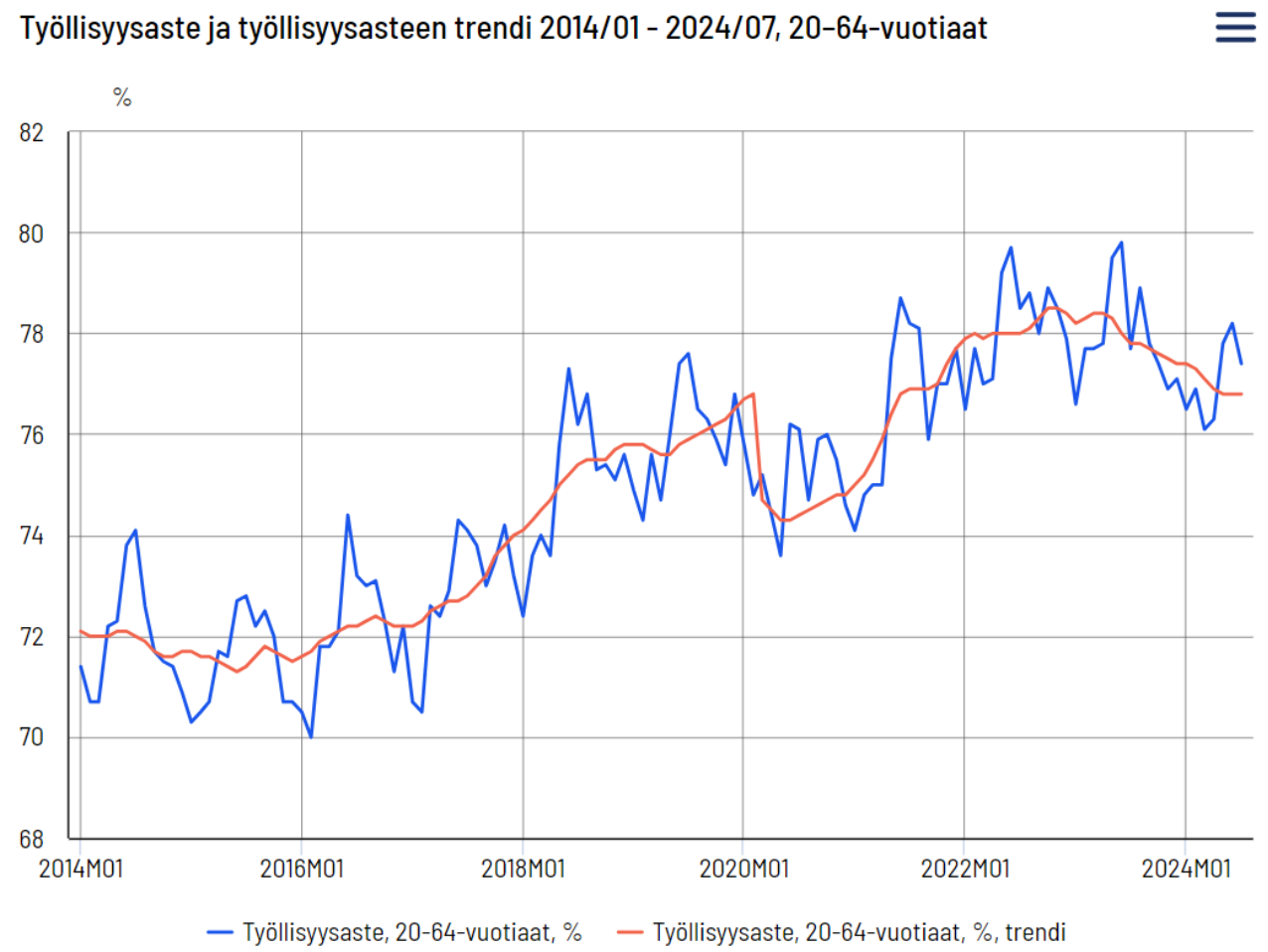

2. Työllisyyden kehitys

Anu-Hanna Anttila

Työllisyysasteen trendiluku heinäkuussa pysytteli 76,8 %:ssa

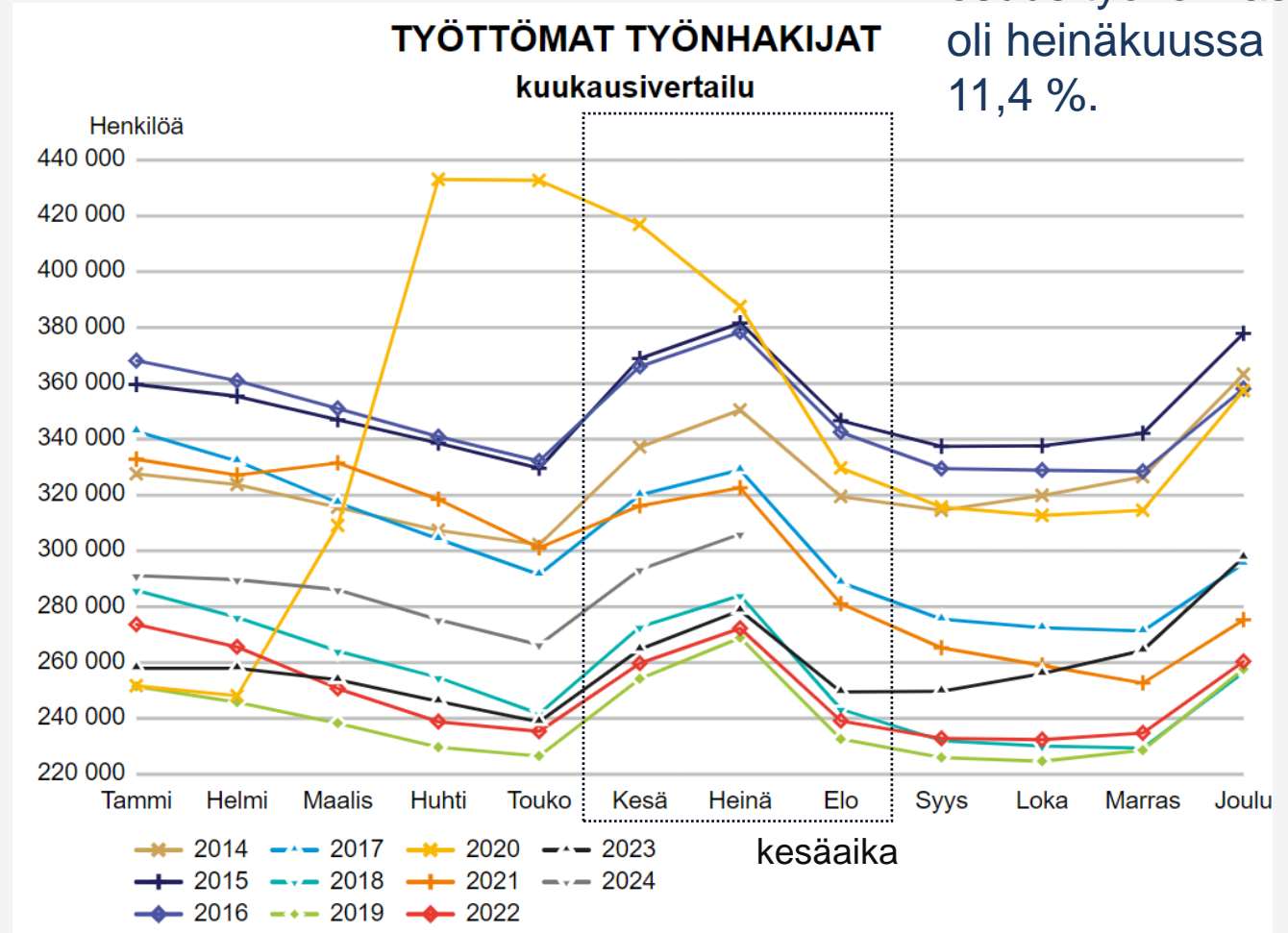

- Työllisyysasteen trendi oli 76,8 % heinäkuussa. Sama trendiluku oli kesäkuussakin. Vuosimuutos -0,9 %-yksikköä.
- Työllisyysaste kertoo työllisten prosenttiosuuden 20–64-vuotiaasta väestöstä Suomessa.
- Työllisiä oli 54 000 enemmän kuin heinäkuussa 2023.
- Työvoimatutkimuksessa työllinen on henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä vähintään 1 tunnin.
- 15–74-vuotiaiden työttömyysaste oli heinäkuussa 7,9 %.
- Työttömyys kasvanut vuodessa. Työllisten määrä kasvanut vuodessa. Vuosimuutos +1,0 %-yksikköä.

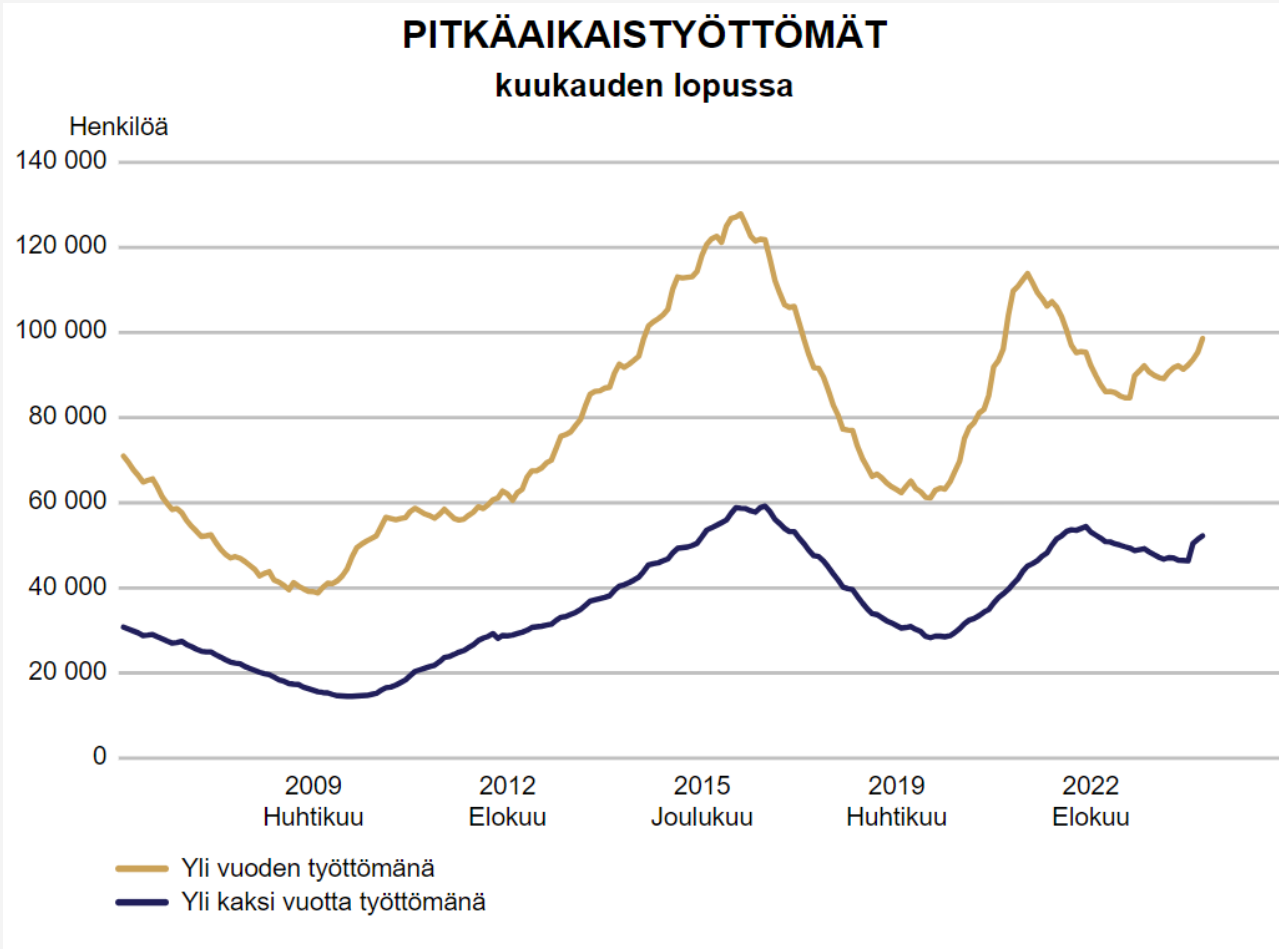
TEM: Työllisyystilanne heinäkuussa 2024

- Heinäkuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 306 000. Vuosimuutos +27 200. Kuukausimuutos +12 700.
- Kausityöttömyyden lisäksi kyse on suhdannetyöttömyydestä. Pitkittyessään se muuttuu rakennetyöttömyydeksi.
- TEM:n tilastoissa työttömien työnhakijoiden määrä kasvaa aina kesäisin, kun opiskelijat ja vastavalmistuneet tulevat työmarkkinoille. Tarkasteltaessa vuosia 2014–2024 selviää, että tässä on kyse kausityöttömyydestä.
- Vuosia 2022 ja 2023 korkeampi työttömien työnhakijoiden määrä selittyy tämänhetkisellä heikolla suhdanteella.
- TEM laskee työttömiksi kaikki työttömät työnhakijat ja kokoaikaisesti lomautetut.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli heinäkuussa 11,4 %.

TEM: Työllisyystilanne heinäkuussa 2024

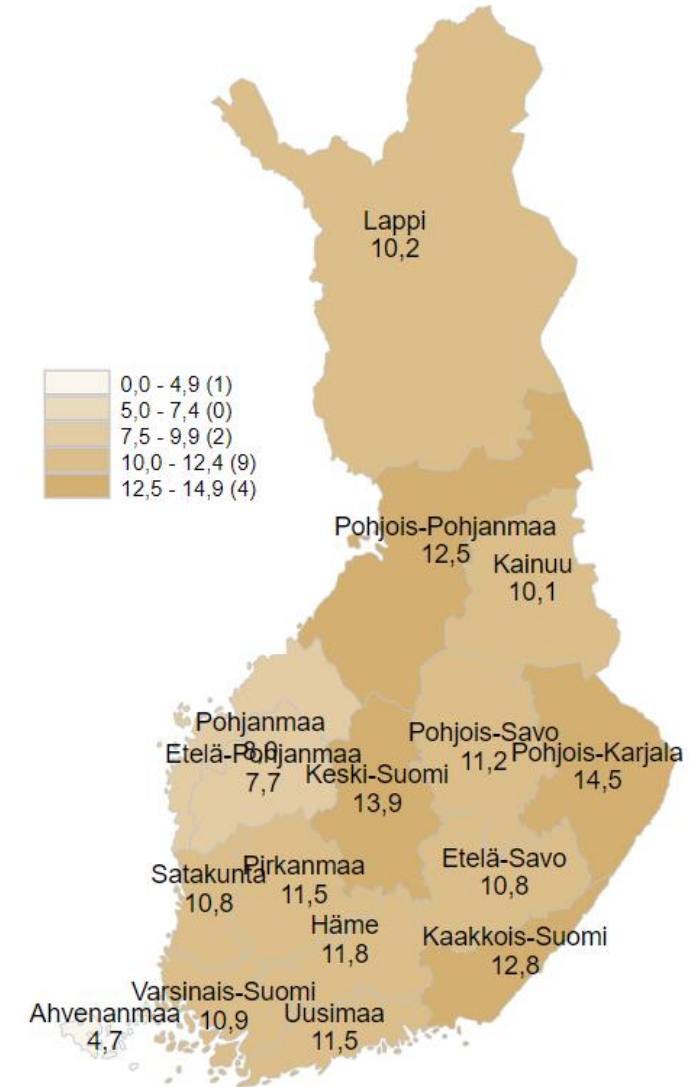

- Yli 1 vuoden yhtämittaisesti työttömänä olleet ovat pitkäaikaistyöttömiä. Heitä oli heinäkuussa 98 600. Vuosimuutos: +6 400. Kuukausimuutos +3 300.
- Pitkäaikaistyöttömistä yhtämittaisesti yli 2 vuotta työttömänä oli ollut 52 200. Heitä on enemmän kuin vuosi aiemmin. Vuosimuutos +3 000.
- Pitkäaikaistyöttömyys on rakennetyöttömyyttä. Joten vaikka työpaikkoja olisi alueella avoinna, eivät pitkäaikaistyöttömät työllisty.
- Heinäkuussa 2024 kokoaikaisesti lomautettuja oli yhteensä lähes 20 900. Kokoaikaiset lomautukset lisääntyivät vuodessa. Vuosimuutos +2 500.

Työttömyyden alueelliset erot

- Heinäkuussa 2024 työttömien työnhakijoiden osuus oli korkein Pohjois-Karjalassa (14,5 %), Keski-Suomessa (13,9 %) ja Kaakkois-Suomessa (12,8 %). Työttömyys on ollut jo pidempään sitkeintä juuri näillä alueilla.
- Ylipäätään eri maakunnissa työllisyystilanne heikentynyt kuukaudessa. Työttömien osuudet hieman kesäkuuta korkeammat eri puolilla maata (kuukausimuutokset enintään +0,5 %-yksikköä).
- Rakennemuutosalueilla osuuksissa näkyvät pitkäaikaistyöttömyyden lisäksi kokoaikaiset lomautukset, joiden syynä heikko suhdanne.
- Rakennemuutos tarkoittaa tässä elinkeinorakenteen muutosta. Teollisuuden työpaikat vähenevät ja palvelualan työt lisääntyvät.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta ELY-keskuksittain

3. Teollisuusliiton jäsenten työllisyyden kehitys

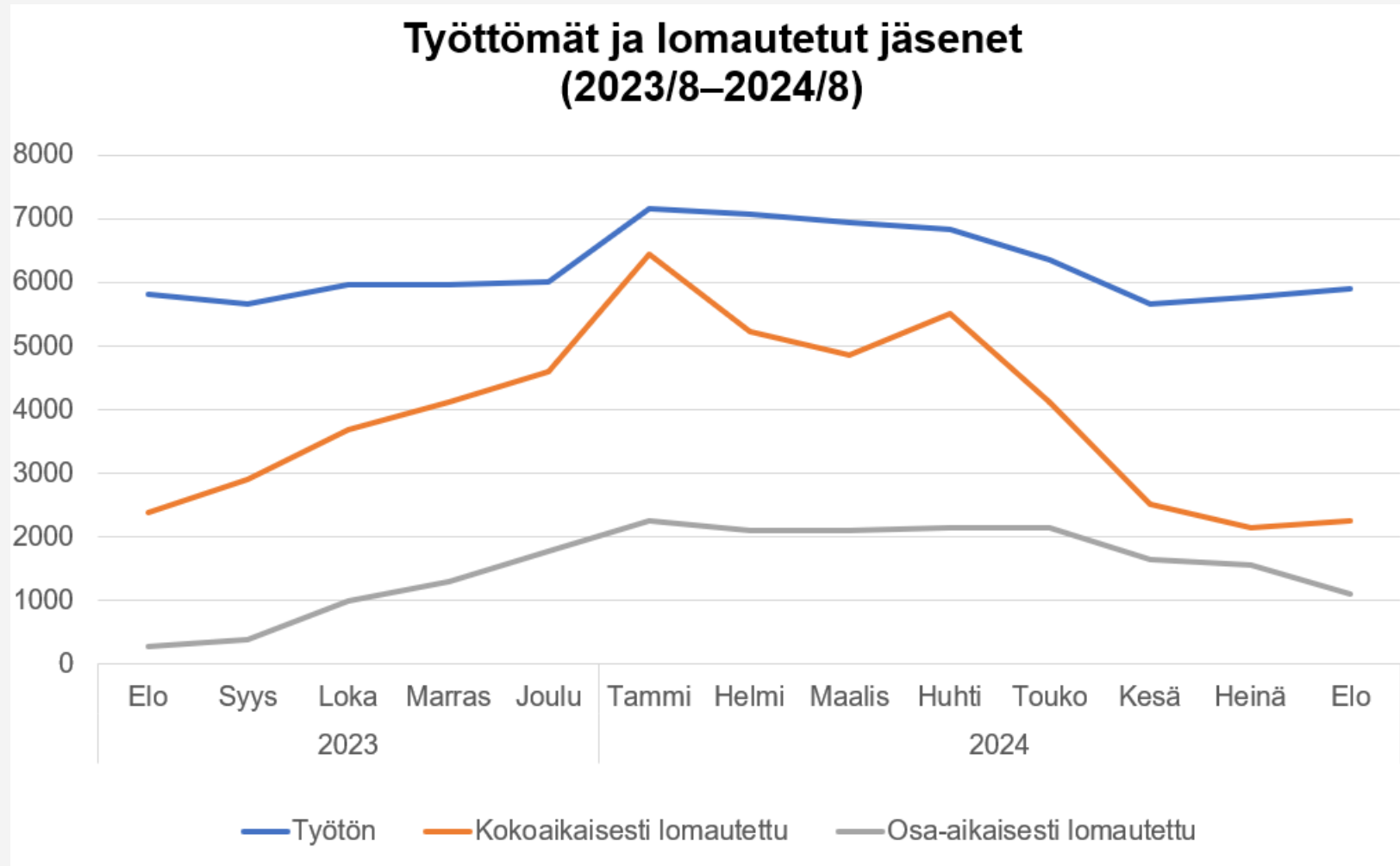

Teollisuusliiton jäsenten työllisyys

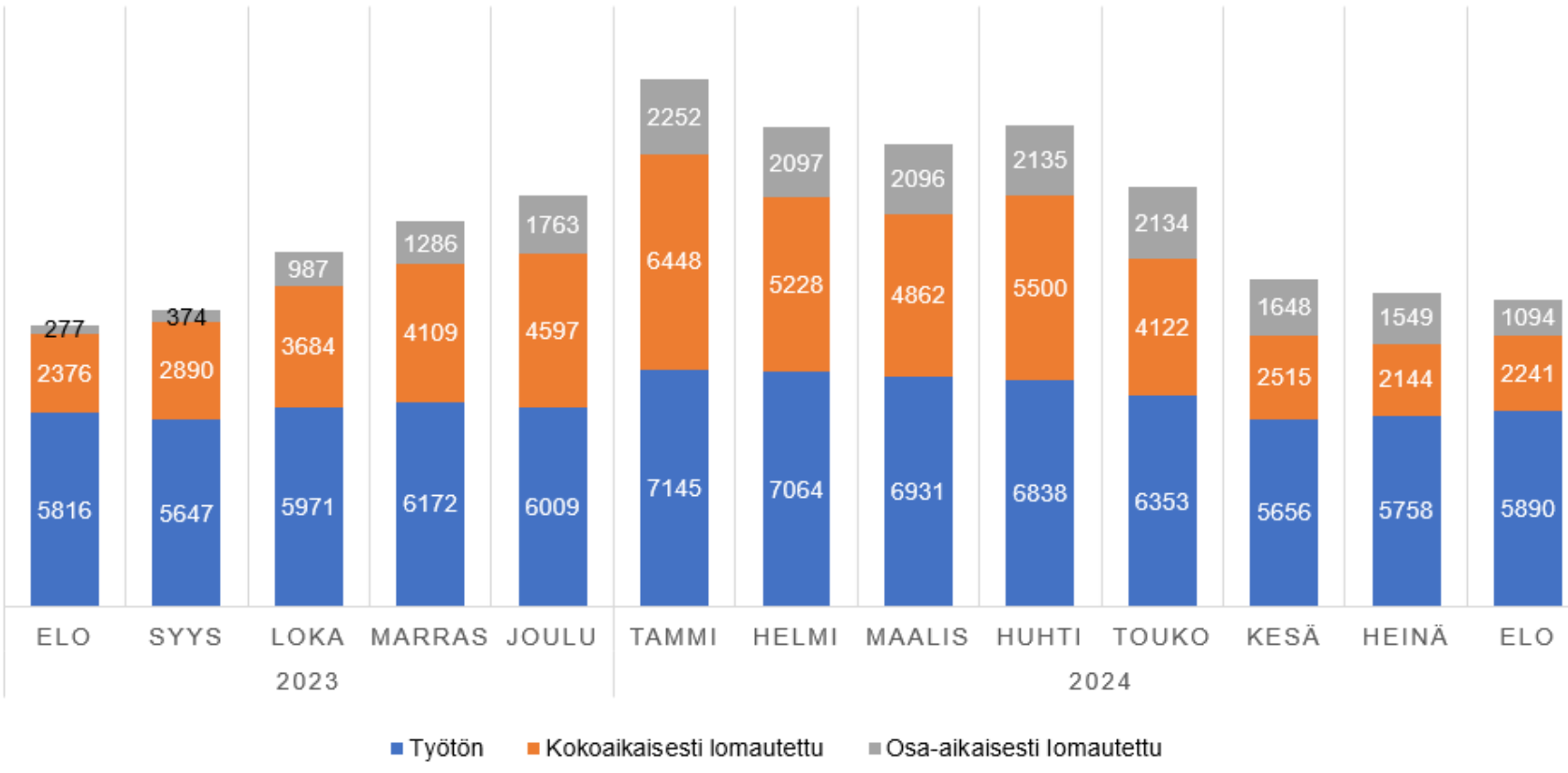
Heinä- ja elokuussa työttömien määrä kasvoi hieman. Heinäkuussa myös kokoaikaisesti lomautettujen.

Heikko suhdanne on nostanut vuodessa hieman työttömien määrää (+74) ja laskenut kokoaikaisesti lomautettujen määrää (-135).

Osa-aikaisesti lomautettuja jäseniä oli elokuussa 2024 selvästi enemmän (+817) kuin vuotta aiemmin.

TYÖTTÖMIEN JA LOMAUTETTUJEN JÄSENTEN MÄÄRÄ (2023/8–2024/8)

Kesän aikana on jäsenten työllisyystilanne heikentynyt hieman. Osa lomautetuista irtisanottu ja osa lomautuksista lakannut. Monet olleet työttömänä jo pidempään.

Loppukesästä työllisyysnäkymät hieman heikkenivät. Työttömiä oli elokuussa 5 890 eli enemmän kuin heinäkuussa. Kuukausimuutos +234.

Kokoaikaisesti lomautettujen jäsenten määrä kasvoi sekkin kuukaudessa. Kuukausimuutos +97.

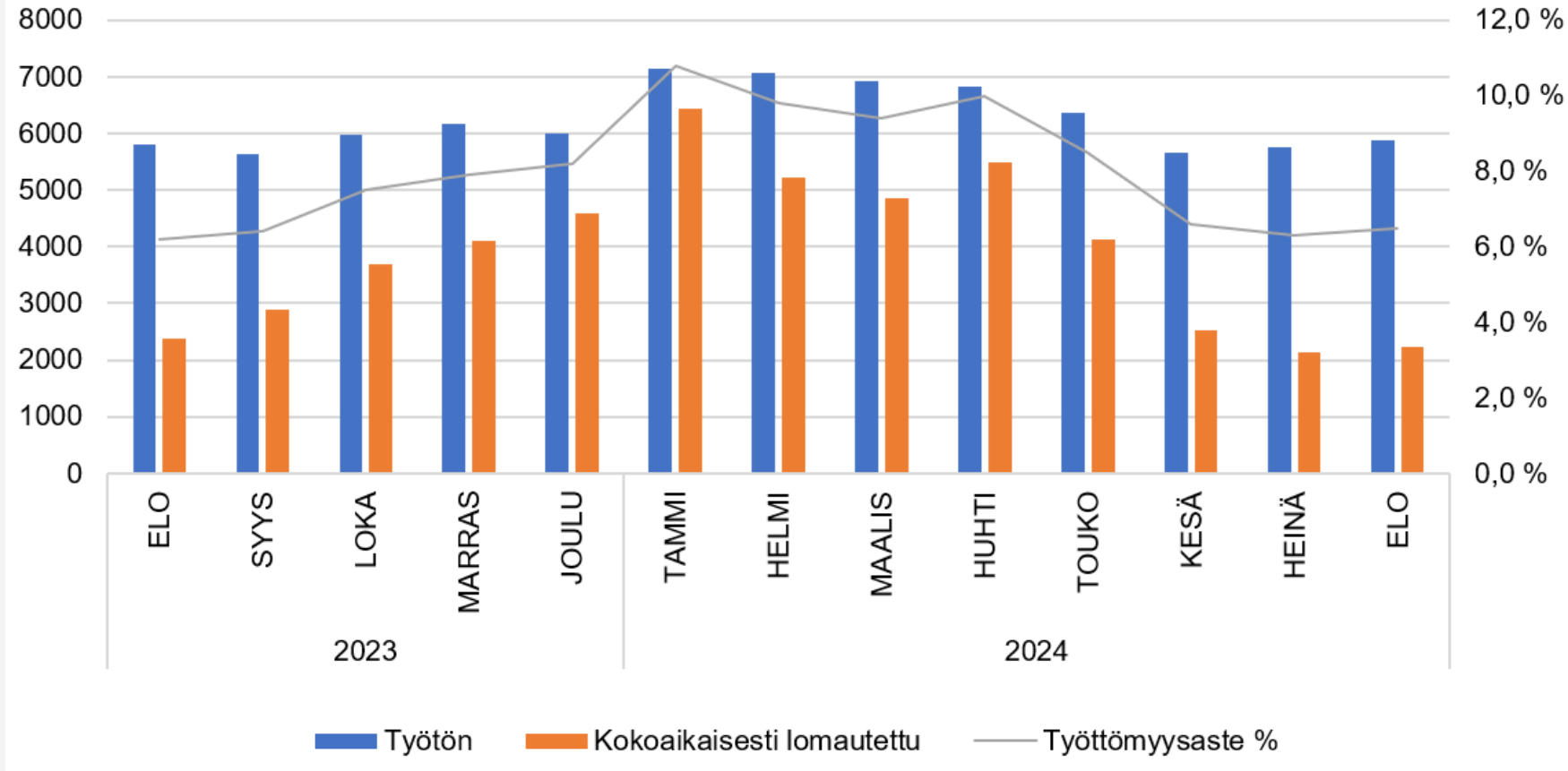
Kokonaan tai osa-aikaisesti lomautettuna oli elokuussa yhteensä 3 335 jäsentä.

Teollisuusliiton jäsenten työllisyys

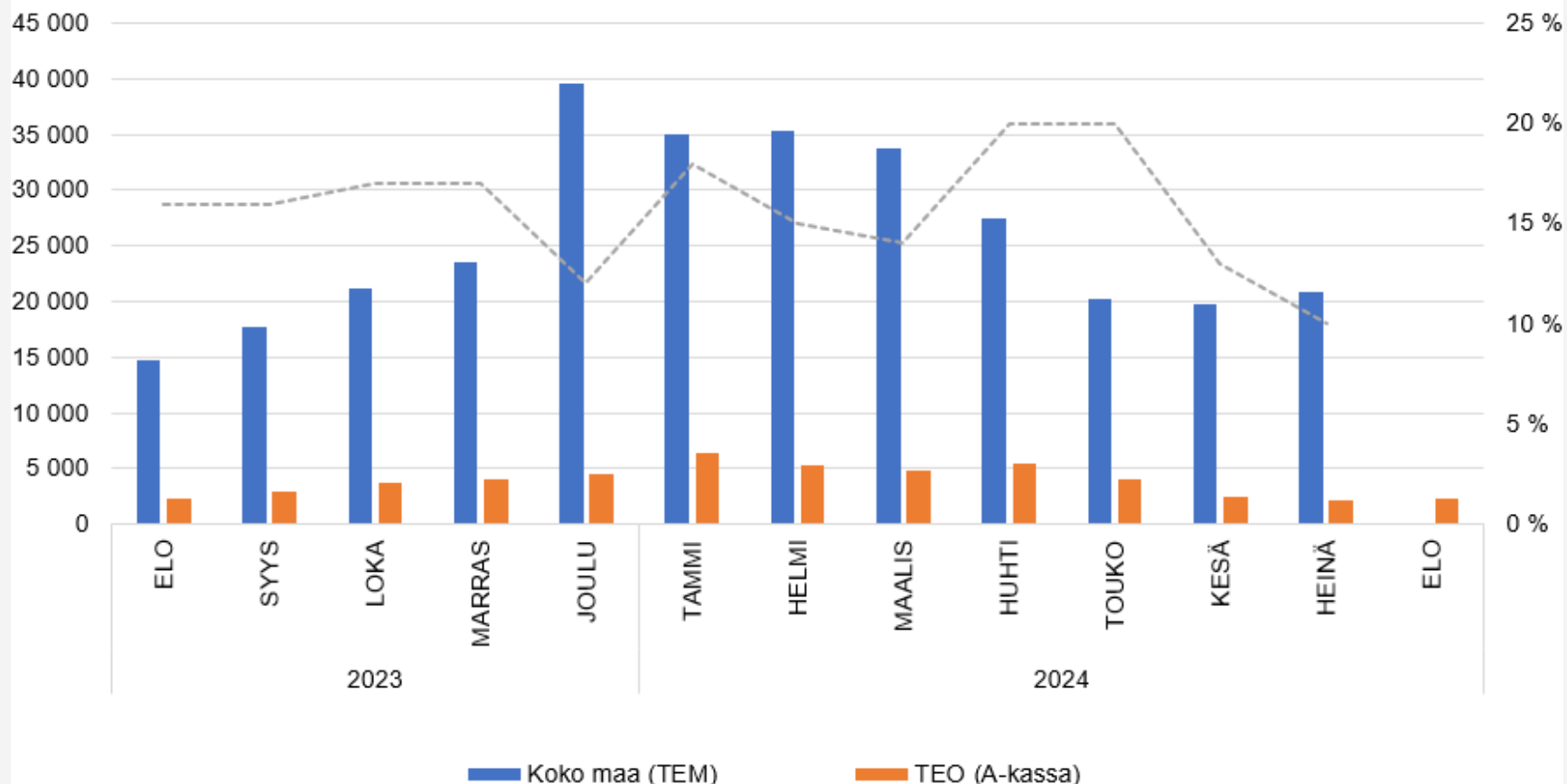
Elokuussa Teollisuusliiton jäsenten työttömyysaste oli 6,5 %.
Kuukausimuutos: +0,2 %-yksikköä.

Liiton jäsenten työttömyysaste = kokonaan työttömien ja kokoaikaisesti lomautettujen yhteenlaskettu osuus kaikista työmarkkinoiden käytettävissä olevista jäsenistä.

JÄSENTEN TYÖTTÖMYYSASTE (2023/8–2024/8)

KOKOAIKAISESTI LOMAUTETUT JA JÄSENTEN OSUUS (%) KAIKISTA (2023/8–2024/8)

Kokoaikaiset lomautukset

TEM: Heinäkuussa Suomessa oli kokoaikaisesti lomautettuja yhteensä 20 900. Kuukausimuutos +1 100.

Kokoaikaisesti lomautetuista 2 241 oli teollisuusliittolaisia. Heidän osuutensa kaikista kokoaikaisesti lomautetuista on 10 %. Tähän vaikutti etenkin kokoaikaisten lomautusten määrän kasvu koko maassa.

Teollisuusliiton jäsenten työtilanne on parantunut nopeammin kuin joillakin muilla aloilla, kuten etenkin rakennusalailla.

Työttömien jäsenten määrä sopimusaloittain elokuussa 2024 ja kuukausimuutos

Eniten työttömänä	elokuu (n)	kk-muutos heinäkuusta
Teknologisteollisuus	3 221	+37
Mekaaninen metsäteollisuus	445	+11
Muovi- ja kemiantuoteteollisuus	365	ei muutosta
Puusepänteollisuus	360	-2
Media- ja painoala	297	+23
Autokauppa ja korjaamotoiminta	260	+12
Tekstiili- ja muotiala	143	+11
Jakelu	112	+15
Kemian perusteollisuus	90	+2
Tekstiilihuolto	70	-3

Työttömiä jäseniä oli elokuussa yhteensä 5 890. Heistä yli puolet (55 %) on metallialoilta. Metallialojen työttömyyslukuissa ei ole suurta muutosta (+37) verrattuna heinäkuuhun 2024.

Kuukausimuutokset eivät ole elokuussa olleet suuria muillakaan sopimusaloilla. Enimmillään puhutaan kymmenistä työttömistä tai päivärahalta poistuneista. Osa palannut töihin, osa eläkkeelle tms.

Kesä-elokuun aikana ei ihmeemmin työllistytty. Monet ovatkin olleet jo pidempään työttömänä. Osan kohdalla suhdannetyöttömyys on muuttunut rakennetyöttömyydeksi.

Lomautettujen jäsenten määrä sopimusaloin elokuussa 2024 ja kuukausimuutos

Eniten lomautuksia	elokuu (n)	kk-muutos heinäkuusta
Teknologioteollisuus	2 322	+47
Puusepänteollisuus	326	-116
Mekaaninen metsäteollisuus	221	+48
Muovi- ja kemiantuoteteollisuus	133	-67
Lasikeraaminen teollisuus	58	-65
Autokauppa ja korjaamotoiminta	41	+2
Tekstiili- ja muotiala	41	-11
Media- ja painoala	38	-6
Kumiteollisuus	37	-61
Kenkä- ja nahkateollisuus	35	-150

Elokuussa 2024 lomautettuna oli yhteensä 3 335 teollisuusliittolaista. Lomautukset ovat koskeneet eniten metallialojen työpaikkoja.

Elokuussa metalliväen osuus kaikista teollisuusliittolaisten lomautuksista oli huomattava (70 %). Myös puutuotealoilla on lomautuksia elokuussa runsaasti (osuus 16 %).

Heinäkuusta väheni erityisesti osa-aikaisesti lomautettujen jäsenten määrä. Elokuussa heitä oli yhteensä 1 094. Kuukausimuutos -455.

Lomautukset kertovat suhdannevaihtelusta.

4. Suhdannenäkymät

Timo Eklund & Anu-Hanna Anttila

Lähes kaikilla aloilla kirkastuvaa

Kasvu on laaja-alaista muttei kovin voimakasta

Ostovoiman paraneminen hidastuu, kun inflaatio kiihtyy uudelleen

- Taloudessa edessä käänne parempaan. Lähes kaikki yksityiset toimialat hyötyvät käänteestä. Piristyminen on täten laaja-alaista, mutta ei kovin voimakasta.
- Teollisuus hyötyy maailmanlaajuisen kysynnän piristymisestä ja hyvästä kilpailukyvyistä.
- Kotimarkkina-aloja nostaa reaali-palkkojen kasvu ja kuluttajaluottamuksen paraneminen. Tukien leikkaukset ja työttömyys vaimentavat kasvua.
- Korkeiden korkojen lasku ja patoutunut kysyntä kirittävät jonkin verran rakentamista. Tilanne kohentuu mutta pysyy yhä vaisuna.
- Julkisen talouden leikkaukset alentavat talouskasvua, heikentävät suhdannekäännettä ja johtavat irtisanomisiin julkisella sektorilla.
- Inflaation ennustetaan kiihtyvän loppuvuonna. Syynä on arvonlisäveron nosto ja myös tilastoinnin tekniset seikat, kun sähkön hintaan liittyvän tilastovirheen vaikutus päättyy.

Kilpailu investoinneista on kiristymässä entisestään

Sitkeä työttömyys vaivaa joitakin alueita ja aloja

Työllisyysluvut sahaavat suhdanteen perässä

- Pidemmällä aikavälillä teollisuuden näkymiä synkistää koventuva kilpailu. Euroalueen suuret maat kilpailevat valtiontuilla ja Yhdysvallat sotkee markkinoita tuilla ja tulleilla. Kiinan teollisuuden kilpailukyky pysyy vahvana, vaikka maalla on suuria sisäisiä taloushuolia.
- Erityisesti vihreään siirtymään liittyvistä investoinneista käydään kovaa kilpailua maiden välillä. Suomessa esimerkiksi vetytalouteen ja akkuteollisuuteen liittyviä investointeja on toteutunut odotettua vähemmän.
- Huolestuttavinta on suhdannetyöttömyyden jämähtäminen rakennetyöttömyydeksi. Tästä merkinä pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu.
- Merkkejä työllisyysnäköymien paranemisesta oli ilmassa, mutta loppukesästä näköymä muuttui epävarmemmaksi.
- Vahvoja merkkejä ei työllisyyden paranemisesta ole vielä näkynyt – ei yleisemmin, eikä teollisuudessa. Työllisyys- ja lomautusluvut sahaavat suhdanteen perässä.

5. Liitteet: Suhdannekuvat

Metalliteollisuuden vienti

Tavaraviennin arvo (2024/6), kumulatiivinen vuosimuutos (Q1) ja vuosimuutos

	Kesäkuu 2024 (milj. euroa)	Viennin arvon vuosimuutos vuoden alusta (%) (2024:1–2024:6/ 2023:1–2023:6)	Viennin arvon vuosimuutos, viim. 12 kk (2023:7–2024:6/ 2022:7–2023:6)
Koko tavaravienti	6 697	-8,2 %	-9,3 %
Metalliteollisuus yhteensä	3 717	-6,7 %	-4 %
Metallit	830	-12,2 %	-9,8 %
Metallituotteet	145	-1,5 %	-1,7 %
Koneet ja laitteet	855	-9,7 %	-3 %
Sähkö- ja elektroniikka- teollisuuden tuotteet	818	-10,1 %	-10 %
Kulkuneuvot	1 069	25,4 %	18,2 %

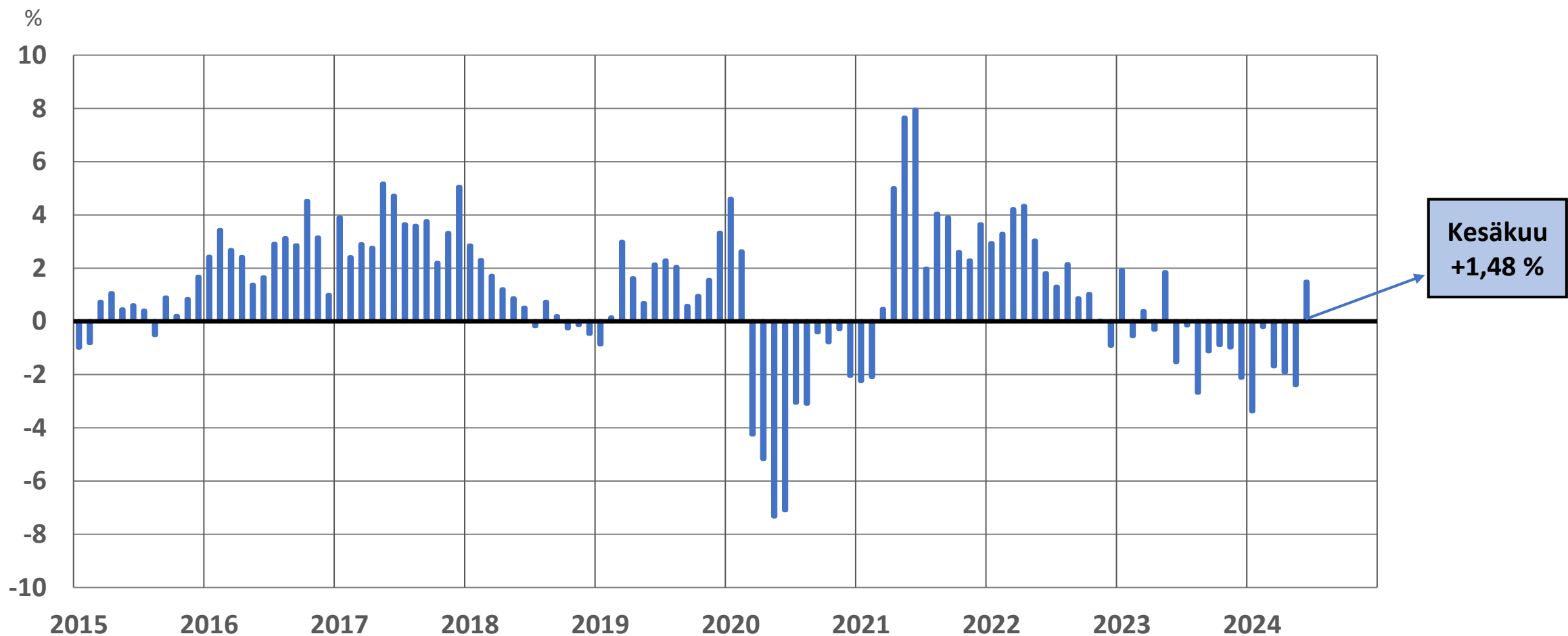
Kemian-, puutuote- ja muun teollisuuden vienti

Tavaraviennin arvo (2024/6), kumulatiivinen vuosimuutos (Q1) ja vuosimuutos

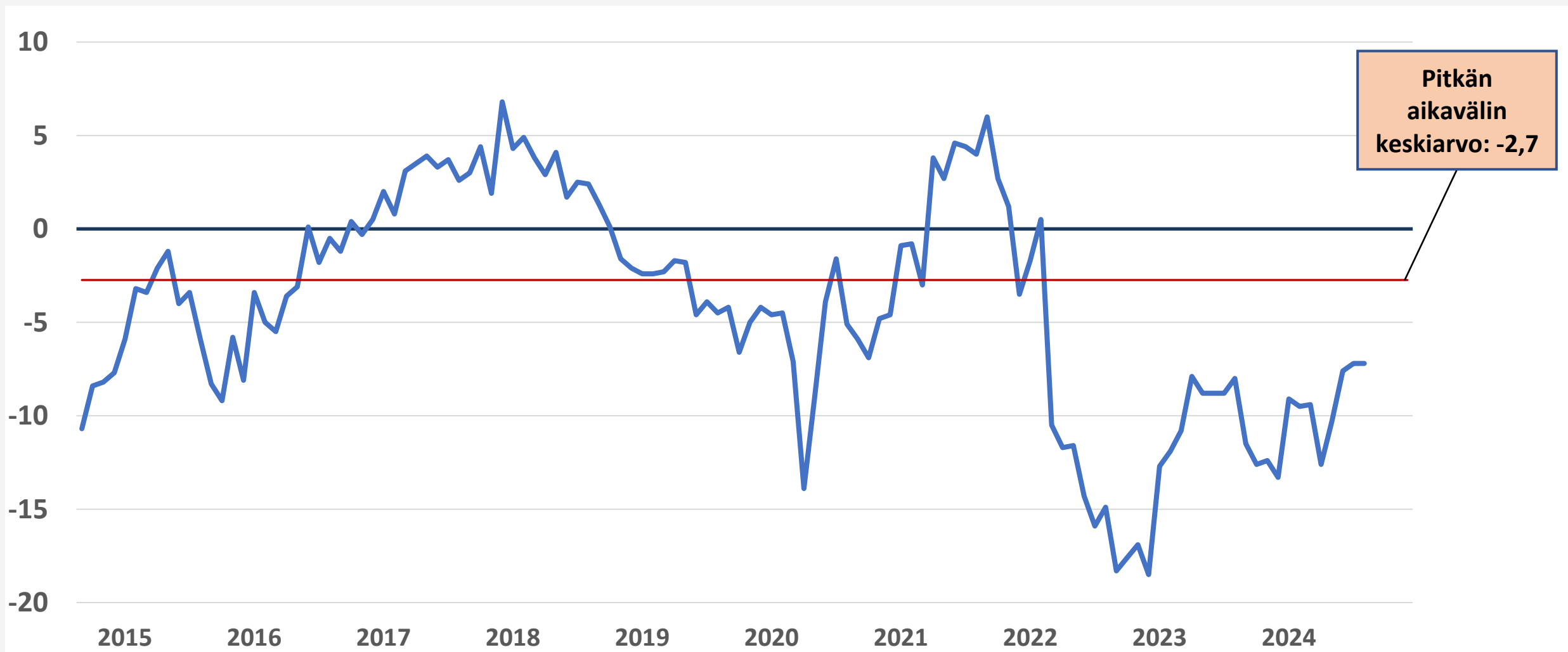
	Kesäkuu 2024 (milj. euroa)	Viennin arvon vuosimuutos vuoden alusta (%) (2024:1–2024:6/ 2023:1–2023:6)	Viennin arvon vuosimuutos, viim. 12 kk (2023:7–2024:6/ 2022:7–2023:6)
Koko tavaravienti	6 697	-8,2 %	-9,3 %
Öljytuotteet	312	-38,2 %	-23,3 %
Kemikaalit	450	-10,2 %	-19,7 %
Lääkkeet	190	5,6 %	22,1 %
Kumi- ja muovituotteet	154	-5 %	-10,7 %
Puutavara, puutuotteet ja huonekalut	287	-7,4 %	-15,4 %
Tekstiilit, vaatteet ja nahkatuotteet	56	-8,9 %	-10,4 %
Kustannus- ja painatuspalvelut	21	-25,6 %	-22,3 %

Kansantalouden tuotanto (2015/1–2024/6)

Tuotannon työpäiväkorjattu vuosimuutos, %

Kuluttajien luottamusindikaattori (2014/8–2024/8)

**Teollisuus
liitto**